

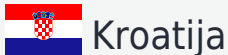
[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Vaizdo Konferencijos](#) > [Įrodymų Rinkimas Rengiant Vaizdo Konferencijas](#)
> Croatia

Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ar įrodymus galima rinkti rengiant vaizdo konferencijas – dalyvaujant prašančiosios valstybės narės teismui arba tos valstybės narės teismui rinkti juos tiesiogiai? Jei taip, kokios atitinkamos nacionalinės procedūros ar kokie įstatymai šiuo atveju taikytini?

Civilinio proceso įstatyme (kroat. *Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys) Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 ir 155/23; toliau – ZPP) nustatytas būdas, pagal kurį civilinėse bylose įrodymai renkami nuotoliniu būdu. Pagal ZPP 115 straipsnio 3 dalį teismas gali nurodyti, kad konkretūs įrodymai būtų renkami nuotoliniu būdu, naudojant tinkamus garso ir vaizdo prietaisus ir technologinę nuotolinio ryšio platformą. ZPP 115 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad teismas priima sprendimą dėl tam tikro įrodymo nuotolinio rinkimo, gavęs šalių ir kitų dalyvių, kurie dalyvaus nuotoliniu būdu vyksiančiame posėdyje, pastabas šiuo klausimu.

Nuotoliniu būdu vykstančių posėdžių (kroat. *Pravilnik o održavanju ročišta na daljinu*) taisyklėse (NN Nr. 154/22; toliau – taisyklės) nustatyta nuotolinių būdu vykstančių posėdžių ir tam tikrų įrodymų rinkimo naudojant tinkamus vaizdo ir garso prietaisus ir nuotolinio ryšio technologines platformas tvarka. Tačiau įrodymai gali būti renkami vaizdo konferencijos būdu dalyvaujant teismui tik tada, kai už teisinius reikalus atsakingas ministras pagal įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas Civilinio proceso įstatymas (kroat. *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*) (NN Nr. 80/22), 17 straipsnio 3 dalį priima sprendimą, kuriuo nustatoma, kad atitinkami atskiri teismai įvykdė techninius reikalavimus, keliamus žodiniam posėdžio įrašymui.

2 Ar yra kokių nors apribojimų dėl asmenų, kuriuos galima apklausti vaizdo konferencijos būdu, pavyzdžiui, ar taip apklausiami tik liudytojai, ar gali būti apklausiami ir kiti asmenys, pavyzdžiui, ekspertai ar šalys?

Pagal taisyklių 5 straipsnio 1 dalį nuotoliniu būdu vyksiantis posėdis (kroat. *ročište na daljinu*) reiškia bylos dalyvių apklausą naudojant vaizdo ir garso prietaisą ir technologinę nuotolinio ryšio platformą. Pagal 5 straipsnio 6 dalį sąvoka „bylos dalyviai“ (kroat. *sudionici postupka*) reiškia teismą, šalis, įstojusias į bylą šalis, advokatus, teisinius atstovus, liudytojus, ekspertus ir kitus procese dalyvaujančius asmenis.

3 Kokie apribojimai, jei tokių yra, taikomi dėl įrodymų, kuriuos galima rinkti rengiant vaizdo konferenciją, pobūdžio?

Pagal taisyklių 12 straipsnį teismas gali ne tik apklausti liudytojus ir ekspertus, bet ir rinkti kitus įrodymus per

nuotolinį posėdį, jei tai leidžia įrodymų pobūdis; tokiu atveju šalims suteikiama galimybė pateikti savo pastabas prieš posėdį arba jo metu.

4 Ar yra kokių nors apribojimų dėl to, kur asmuo turėtų būti apklausiamas vaizdo konferencijos būdu, t. y. ar tai turi vykti teisme?

Taisyklių 7 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad proceso dalyviai bendrauja su teismu būdami patalpoje, kurioje įrengta technologinė nuotolinio ryšio platforma, kurioje jie gali sklandžiai bendrauti su kitais proceso dalyviais. 7 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad proceso dalyvis, kuris buvo pašauktas atvykti į teismo posėdį ir negali jame dalyvauti nuotoliniu būdu, gali dalyvauti teismo pastate vykstančiame teismo posėdyje; tokiu atveju jis turi apie tai informuoti teismą prieš teismo posėdį.

5 Ar leidžiama įrašyti apklausas per vaizdo konferenciją, ir, jei taip, ar yra atitinkama įranga?

Pagal Įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas Civilinio proceso įstatymas (NN Nr. 80/22), 17 straipsnio 3 dalį už teisminius reikalus atsakingas ministras priima sprendimą, kuriuo nustatoma, ar atitinkami teismai įvykdė techninius reikalavimus, taikomus teismo posėdžio balso įrašymui.

6 Kokia kalba turi vykti apklausa: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

Šalys ir kiti proceso dalyviai, dalyvaudami teismo posėdžiuose ir žodžiu imdamiesi kitų procesinių veiksmų, turi teisę vartoti savo kalbą. Jei byla nagrinėjama ne šalies ar kitų bylos dalyvių kalba, žodžiu į jų kalbą išverčiama tai, kas pristatoma per posėdį, taip pat išverčiami per posėdį įrodymams pateikti naudojami dokumentai.

7 Jei reikalingi vertėjai žodžiu, kas atsakingas už jų parūpinimą ir kur jie turėtų būti: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

Šalys ir kiti proceso dalyviai informuojami apie jų teisę stebėti žodinį bylos nagrinėjimą teisme jų gimtąja kalba, padedant vertėjui žodžiu. Jie gali atsisakyti teisės į vertimą žodžiu, pareikšdami, kad moka kalbą, kuria vyksta procesas. Pranešimas apie tai, kad jie buvo informuoti apie savo teisę, ir šalių bei kitų dalyvių pateikti pareiškimai įtraukiami į protokolą. Vertimo žodžiu paslaugas teikia vertėjai žodžiu. Vertimo žodžiu išlaidas padengia atitinkama šalis arba dalyvis.

8 Kokia procedūra taikoma apklausos tvarkai ir apklausiamo asmens informavimui apie laiką ir vietą a) kai prašymai pateikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius? Kiek laiko abiem atvejais reikėtų skirti nustatant apklausos datą, kad asmeniui būtų pranešta prieš pakankamai laiko?

Pagal ZPP 114 straipsnio 2 dalį teismas laiku sušaukia šalis ir visus kitus asmenis, kurių dalyvavimas laikomas būtinu. Šaukimas įteikiamas šaliai kartu su pareiškimu, kuriuo remiantis rengiamas posėdis, o šaukime nurodoma teismo posėdžio vieta, salė ir laikas. Jeigu pareiškimas su šaukimu į teismą neįteikiamas, šaukime nurodomos šalys, ginčo dalykas ir veiksmai, kurių reikia imtis per teismo posėdį (ZPP 114 straipsnio 2 dalis).

Nuotolinio posėdžio atveju teismas, vadovaudamasis Taisyklių 6 straipsnio 2 dalimi, šaukime į nuotolinį posėdį nurodo:

- technologinę nuotolinio ryšio platformą, kuri bus naudojama;
- nuorodą į prieigą prie technologinės nuotolinio ryšio platformos arba informaciją apie tai, kada ir kaip ši nuoroda bus išsiųsta;
- jei reikia, visus įspėjimus, susijusius su technologine nuotolinio ryšio platforma, apie kuriuos proceso dalyvius reikėtų konkrečiai informuoti;
- šalims skirtą pranešimą, kad pareiškimai arba dokumentai gali būti pateikti posėdyje PDF formatu;
- telefono numerį arba e. pašto adresą, kuriuo proceso dalyviai gali naudotis pranešdami teismui, kad jiems kyla techninių sunkumų, dėl kurių jie negali dalyvauti nuotoliniame teismo posėdyje.

9 Kokios išlaidos patiriamos dėl vaizdo konferencijų naudojimo ir kaip jos apmokėtinos?

Priimdamas sprendimą dėl proceso išlaidų, teismas nurodo šaliai atlyginti tik tas išlaidas, kurios buvo būtinos procesui vykdyti. Dėl būtinųjų išlaidų ir jų sumos sprendžia teismas, atidžiai išnagrinėjęs visas aplinkybes ir visų pirma atsižvelgdamas į teisės normas, kuriomis reglamentuojama pasirengimo teismui bylos nagrinėjimui procedūra, apimanti rašytinius pareiškimus, vieną parengiamąjį posėdį ir vieną pagrindinį posėdį.

Kai šalis prašo surinkti įrodymus, ji teismo nurodymu privalo iš anksto deponuoti sumą, reikalingą padengti išlaidas, kurių tikimasi renkant įrodymus. Jei įrodymus rinkti siūlo abi šalys arba teismas įpareigoja tai daryti savo iniciatyva, teismas prašo, kad abi šalys deponuotų pusę reikalingos sumos, kurios reikia išlaidoms padengti. Jeigu teismas nurodė surinkti įrodymus savo iniciatyva, jis gali nurodyti, kad sumą deponuotų tik viena šalis.

Bylą visiškai pralaimėjusi šalis turi padengti kitos šalies ir tos kitos šalies interesais į bylą įstojusios šalies patirtas išlaidas. Bylą pralaimėjusios šalies pusėje į bylą įstojusi šalis savo veiksmų išlaidas turi padengti pati.

Jeigu šalys bylą laimėjo iš dalies, teismas pirmiausia nustato kiekvienos iš jų patenkintą procentinę ieškinio dalį, paskui iš daugiau laimėjusios šalies patenkintos procentinės ieškinio dalies atima mažiau laimėjusios šalies patenkintą procentinę ieškinio dalį, o tada nustato daugiau laimėjusios bylos šalies konkrečių ir bendrų išlaidų sumą, kuri buvo būtina tinkamai procedūros eigai užtikrinti, ir po to, atsižvelgdamas į kiekvienos šalies patenkintą procentinę ieškinio dalį, atlygina šiai šaliai likusią visų išlaidų dalį. Patenkinta ieškinio dalis byloje vertinama remiantis patenkintais reikalavimais, taip pat ją vertinant atsižvelgiama į pateiktus įrodymus reikalavimams pagrįsti.

10 Kokie reikalavimai taikomi (jei taikomi) siekiant užtikrinti, kad prašančiojo teismo tiesiogiai apklaustinam asmeniui būtų pranešta, kad apklausa vykdoma savanoriškai?

Liudytojais gauna rašytinį šaukimą, kuriame nurodomas šaukiamo asmens vardas ir pavardė, laikas ir vieta, byla, į kurią jie šaukiami, ir nurodoma, kad jie šaukiami kaip liudytojai. Šaukime liudytojais informuojami apie nepagrįsto neatvykimo pasekmes ir apie jų teisę į patirtų išlaidų atlyginimą. Teisėjas informuoja liudytoją, kad jis gali atsisakyti duoti parodymus dėl dalykų, kuriuos šalis jam pripažino kaip šalies atstovui arba kuriuos šalis ar kitas asmuo pripažino jam kaip dvasininkui, ir dėl faktų, kuriuos liudytojas sužinojo kaip advokatas, gydytojas arba vykdydamas bet kokią kitą profesinę pareigą ar veiklą, jei yra pareiga konfidencialiai saugoti tai, kas buvo sužinota vykdant tą profesinę pareigą ar veiklą. Liudytojas gali neatsakyti į pavienius klausimus dėl būtinų priežasčių, visų pirma jeigu atsakydamas į tokį klausimą jis sau, savo bet kurios eilės tiesiosios linijos giminaičiui ar ne tolimesnės kaip trečiosios eilės šoninės linijos giminaičiui, įskaitant jų sutuoktinius, arba ne tolimesnės kaip antrosios eilės svainystės ryšiais susijusiems giminaičiams, net jeigu santuoka baigėsi, ir jų globėjams ar globotiniams, įtėviams ar įvaikiams sukeltų didelę nešlovę, žymią materialinę žalą arba baudžiamąjį persekiojimą. Vienas bylą nagrinėjantis teisėjas arba kolegijos pirmininkas informuoja liudytoją, kad jis gali atsisakyti pateikti atsakymus į užduodamus klausimus.

11 Kokia tvarka tikrinama apklaustino asmens tapatybė?

Teismas paprašo liudytojo, kurį buvo pasiūlyta apklausti įrodymų nagrinėjimo procese, prieš nuotolinį bylos nagrinėjimą teismui pateikti jo asmens tapatybės kortelės arba kito dokumento, įrodančio apklausiamo asmens tapatybę, kopiją arba nuskenuotą dokumentą arba, jei įmanoma, jis nustato liudytojo tapatybę kitomis priemonėmis (Taisyklių 8 straipsnio 1 dalis). Per nuotolinį posėdį teismas paprašo kitų proceso dalyvių pateikti jų tapatybei nustatyti būtiną informaciją ir prireikus nustato jų tapatybę pagal atitinkamą šio straipsnio dalį (Taisyklių 8 straipsnio 2 dalis). Teismas nustato, kokiomis ryšio priemonėmis teismui turi būti teikiama šiame straipsnyje nurodyta informacija (Taisyklių 8 straipsnio 3 dalis).

12 Kokie reikalavimai taikomi priesaikoms ir kokią informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tiesiogiai renkant įrodymus pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius reikalinga priesaika?

Teismas gali nuspręsti, kad liudytojas prisiektų dėl pateiktų pareiškimų arba kad priesaika būtų duodama prieš apklausiant liudytoją. Priesaika duodama žodžiu: „Garbingai prisiekiu, kad į kiekvieną teismo pateiktą klausimą atsakiau tik tiesą ir kad nenutylėjau jokios man žinomos informacijos apie bylą.“ Liudytojai nebyliai, mokantys skaityti ir rašyti, prisaikdinami pasirašant priesaikos tekstą, o kurtieji liudytojai prisiekia šį tekstą perskaitydami. Jei kurtieji liudytojai arba liudytojai nebyliai nemoka skaityti ar rašyti, jie prisaikdinami padedant vertėjui žodžiu. Jeigu liudytojas dar kartą apklausiamas, jis neatnaujiną priesaikos, bet jam primenama apie jau duotą priesaiką. Liudytojai, kurie posėdžio metu nėra sulaukę pilnametystės arba negali suprasti priesaikos prasmės, prisiekti neprivalo.

13 Kokios priemonės taikomos užtikrinant, kad vaizdo konferencijos vietoje būtų kontaktinis asmuo, su kuriuo prašantysis teismas galėtų palaikyti ryšius, ir asmuo, su kuriuo būtų galima susisiekti apklausos dieną dėl vaizdo konferencijos įrenginių eksploatavimo ir spręsti kilusias technines problemas?

Prieš suplanuodamas nuotolinį posėdį teismas išnagrinėja, ar laikomasi techninių ir kitų posėdžio reikalavimų (Taisyklių 11 straipsnio 1 dalis). Jeigu jau suplanavus nuotolinį posėdį nustatoma, kad posėdis negali vykti numatytu laiku, teismas atideda posėdį ir suplanuoja naują nuotolinį posėdį arba posėdį teismo pastate, atsižvelgdamas į priežastis, dėl kurių ankstesnis posėdis neįvyko (Taisyklių 11 straipsnio 2 dalis). Tokiu atveju teismo posėdis gali vykti numatytu laiku teismo pastate, o ne nuotoliniu būdu, jei tai leidžia bylos aplinkybės (Taisyklių 11 straipsnio 3 dalis). Jei per nuotolinį posėdį kyla techninių sunkumų, teismas bando juos išspręsti ir tęsti teismo posėdį. Jei posėdžio neįmanoma tęsti su visais proceso dalyviais, o tik su kai kuriais iš jų, ir jei tai netrukdo vienai iš šalių diskutuoti, teismas tęsia posėdį. Kitu atveju teismas veikia pagal šio straipsnio 2 dalį (Taisyklių 11 straipsnio 4 dalis).

14 Kokią papildomą informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tokia yra?

Prašančiojo teismo pateikti papildomos informacijos neprašoma.

■ Paskutinis naujinimas: 31/10/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismo tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.